

Koncepcióleírás

Modern világunk jellegzetesége, hogy a mindennapjainkat átszövik a kisebb-nagyobb választások milliói. Reggel kezdődik azzal, hogy milyen ruhát vegyünk fel, később jön a kérdés, hogy hol ebédeljünk, és este, amikor végre kikapcsolódnánk is csak tévécsatornák közt lapozgatunk. A hétköznapi napoknak ezen jelentéktelen választásainak tán legkarakteresebb színtere a bolt. Megszámlálhatatlan márka, típus, a színek és formák kavalkádja. De miért van az, hogy ez a nagy választék, inkább fejfájást okoz? Nem kéne hogy örüljünk, hiszen így biztos megtaláljuk amire tényleg vágyunk. Miért nem tesz boldoggá a választás szabadsága?

Többek között ezzel a kérdéssel foglalkozik az installációnk. Első végigmerésre, egy konzervekből épített piramist látunk magunk előtt. Képileg idézi a filmekből ismert, amerikai áruházak hasonló konzervpiramisait, megteremtve az üzletet mint központi szimbólumát az installációnak. Ez a piramis azonban további jelentéstartalommal bír. Eszünkbe juthat a Maslow-piramis, az emberi szükségletek rangsorolt halmaza is. Ez az összefüggés nyilvánvalóvá válik amikor közelebb lépünk és megvizsgáljuk külön-külön is a konzerveket.

Azt látjuk, hogy az öt szintes piramis konzervinek címkeit mind egy ikon díszíti. Az alsó szinten egy kés és egy villa, fölötte egy pajzs és egy kard, a harmadik szinten egy chatbuborék, és végül egy serleg. Ezek, az első ránézésre egyszerű szimbólumok, valójában azonban összetett jelentéssel bírnak. Egyszerre jelenthetik bizonyos dolgok hiányát, ennek a hiánynak a tárgyát és végül, egy szószertinti értelemben, a hiány orvoslásának eszközét. Ahogy így végignézzük a piramis alsó négy szintjén és a hozzájuk tartozó szimbólumokon, már tisztán láthatjuk a párhuzamot a Maslow-piramissal, hiszen a címkék ikonjai megfeleltethetőek a szintjeinek, amik rendre: a fiziológiai szükségletek, a biztonság, a társas igények, az elismerés, és végül a csúcson az önmegvalósítás.

A csúcs kitüntet szerepe miatt, adja magát a párhuzam, az önmegvalósítás, és az egész mű központi kérdése, a választás között. És belegondolva valóban, mi az önmegvalósítás ha nem maga a választás, az igény, hogy a döntéseinken keresztül kifejezzük önmagunkat. Így vizsgálva azt is láthatjuk, hogy a választásnak a szabadsága egy olyan lehetőség ami a piramis csúcsán adatik, hiszen az éhező nem válogat az ízek között. Ezek mellett az is látszik, miért dúskálunk ennyire a jelentéktelen választásokban. Világunk kiszolgálja, a túlnyomórészt a piramis csúcsára került emberiség igényét az önmegvalósításra.

Ezzel a felismeréssel nézünk fel a piramis csúcsára, ahol egy konzerv mintha megállt volna a leesés előtti utolsó pillanatban. Ez a konzerv jelenti magát a választást, hiszen onnan a csúcsról, ezerféle irányba zuhanhatna tovább, de végső soron mégis földet érésre van kényszerítve, ahogy a mi döntéseink is be vannak korlátozva az által, hogy kik vagyunk és egy adott kérdésben mit gondolunk. Jobban szemügyre véve azt is látjuk, hogy ez a konzerv a többivel ellentétben nincsen átcimkézve. A büszkén rajta virító löncshús felirat visszakapcsolja az evés kérdéséhez a piramis csúcsát, egyfajta keretet adva az egész műnek, rávilágítva, hogy hogyan is jelentkezik a választás igénye az alsóbb szinteken, ahogy eljutunk a piramis csúcsára.

A löncshús azonban sokak számára nem egy étvágygerjesztő választás. Ez, fokozva látványbeli odanemillőségével, egyfajta gunyoros hangnemet kölcsönöz az egész végső párhuzamnak. Ennek kapcsán újra gondoljuk, amit korábban beláttunk, azt, hogy a világunk, mint árucikket forgalmazza az önmegvalósítást. Lehet, hogy ez az árucikk nem pusztán az önmegvalósítás létrejöttét szolgálja, hanem, pont ahogy a címkék szimbólumai is, egyszerre teremti meg az igényét? Talán azért okoz annyi fejtörést, a választás szabadsága, mert a legegyszerűbb döntéseknél is előhossa, az önmegvalósítás kérdését.